

Верховний
Суд

Національна школа суддів України
підготовка суддів апеляційних адміністративних судів
14 – 18 листопада 2022 року

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗГЛЯДУ ПЕНСІЙНИХ І СОЦІАЛЬНИХ СПОРІВ

Анна БУЧИК,
суддя Верховного Суду

СПРАВИ

З ПРИВОДУ ПЕНСІЙНОГО І СОЦІАЛЬНОГО
ЗАХИСТУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА
ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

❖ про право на виплату пенсії з урахуванням 100% виплати її підвищення з 01.01.2018

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- з огляду на визначені в частині третій статті 7 КАС загальних засад пріоритетності законів над підзаконними актами оскаржувані пункти 1, 2 Постанови № 103 та зміни до пункту 5 і додатка 2 Порядку № 45 є протиправними й такими, що не відповідають правовим актам вищої юридичної сили

Аналогічну правову позицію висловлювала і Велика Палата Верховного Суду, зокрема, у постанові від 13 січня 2021 року у зразковій справі № 440/2722/20 (Пз/9901/14/20).

- Верховний Суд неодноразово наголошував, що суди не повинні застосовувати положення нормативно-правових актів, які не відповідають Конституції та законам України, незалежно від того, чи оскаржувались такі акти в судовому порядку та чи є вони чинними на момент розгляду справи

Тобто, згідно з правовою позицією Верховного Суду такі правові акти (як закони, так і підзаконні акти) не можуть застосовуватися навіть у випадках, коли вони є чинними (постанови від 12.03.2019 у справі № 913/204/18, від 10.03.2020 у справі № 160/1088/19).

- отже, з урахуванням вимог статті 7 КАС, а також того, що Верховний Суд постановою від 12 листопада 2019 року у справі № 826/3858/18 встановив, що пункти 1, 2 Постанови № 103 та зміни до пункту 5 і додатка 2 Порядку № 45 є протиправними й такими, що не відповідають правовим актам вищої юридичної сили, суди у період чинності цих норм постанови Кабінету Міністрів України повинні застосовувати Закон № 2262-XII (безвідносно до того, чи скасовані ці норми судом), хоч ці норми й не були скасовані на момент спірних правовідносин.

Така правова позиція була в черговий раз підтримана Великою Палатою Верховного Суду у постанові від 09.06.2022 у справі № 520/2098/19 (провадження 11-325апп21).

Постанова Верховного Суду від 14 листопада 2022 року № 1140/3454/18

❖ про право на виплату пенсії з урахуванням 100% виплати її підвищення з 01.01.2018

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- особа, якій здійснено перерахунок пенсії з 01.01.2018 на підставі Закону № 2262-XII, має право отримувати таку пенсію з урахуванням 100% виплати підвищення пенсії саме з 01.01.2018, а не з моменту набрання 05.03.2019 законної сили рішенням Окружного адміністративного суду міста Києва від 12.12.2018 у справі №826/3858/18 та до набрання чинності Постанови КМУ № 804

Постанова Верховного Суду від 14 листопада 2022 року № 1140/3454/18

❖ про право на перерахунок пенсії з 01.01.2018 на підставі Закону № 2262-XII з урахуванням складових, що містяться у довідці

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- колегія суддів Верховного Суду погоджується з доводами позивача, що він має право отримувати пенсію, перерахунок якої здійснено з 01.01.2018 на підставі Закону № 2262-XII, з урахуванням 100% виплати підвищення пенсії саме з 01.01.2018, а не з моменту набрання 05.03.2019 законної сили рішенням Окружного адміністративного суду міста Києва від 12.12.2018 у справі №826/3858/18 та до набрання чинності Постанови КМУ № 804
- водночас задоволенню не підлягають вимоги про зобов'язання ГУПФУ в Одеській області включити до перерахунку додаткові складові, а саме: надбавку за роботу з таємними виробами, носіями, документами в розмірі 15% від посадового окладу; надбавку за виконання особливо важливих завдань в розмірі 50% посадового окладу з урахуванням окладу за військове звання та надбавку за вислугу років; премію в розмірі 380% від посадового окладу та здійснити виплату донарахованих сум з урахуванням 100 % суми підвищення пенсії, оскільки Одеським ОВК на підставі постанови № 704 не видано довідки із цими складовими. Відповідачем у цій справі є ГУПФУ, який здійснює перерахунок пенсії на підставі довідки у разі зміни грошового забезпечення, яка надійшла з Одеського ОВК. Довідка від 02.04.2018, видана Одеським ОВК на ім'я позивача, містить лише такі складові: посадовий оклад, оклад за військовим званням, надбавка за вислугу років.

Постанова Верховного Суду від 10 листопада 2022 року № 1540/4579/18

Аналогічну правову позицію висловлює КАС/ВС, зокрема, у постанові від 10 листопада 2021 року у справі № 440/2224/18

- ❖ право на пенсійне забезпечення для осіб, які звільнені у зв'язку з реформуванням Збройних Сил України після 1 січня 2004 року

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- оскільки право на пенсійне забезпечення для осіб, які звільнені у зв'язку з реформуванням Збройних Сил України, при досягненні ними в майбутньому 45 років та наявності вислуги 15 років, було встановлено пунктом 11 статті 1 Закону України «Про державні гарантії соціального захисту військовослужбовців, які звільняються зі служби у зв'язку з реформуванням Збройних Сил України, та членів їх сімей», чинного на момент звільнення особи з військової служби, то зазначена норма зберігає юридичну силу як для колишнього військовослужбовця, так і для пенсійного органу

- ❖ про сталість розміру уже призначеної пенсії військовослужбовця до складових грошового забезпечення (окладу) для перерахунку пенсії

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- Відсоткове співвідношення, установлене статтею 13 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», уже призначеної пенсії до складових грошового забезпечення (окладу) є сталим, оскільки визначається на день призначення пенсії, а не перерахунку раніше призначених, так і з огляду на те, що законодавчо діє принцип незворотності нормативно-правових актів у часі в силу прямих приписів статті 58 Конституції України

- ❖ про зарахування до вислуги років колишнім працівникам органів внутрішніх справ часу безперервної роботи на посадах державної служби у Міністерстві внутрішніх справ України

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- До вислуги років колишнім працівникам органів внутрішніх справ зараховується час безперервної роботи на посадах державної служби у Міністерстві внутрішніх справ України

- ❖ про обов'язок Кабінету Міністрів України забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації Закону України «Про прокуратуру»

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- У тримісячний строк з дня, наступного за днем опублікування Закону України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII, а саме до 25 січня 2015 року, Кабінет Міністрів України був зобов'язаний, зокрема, забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону, у тому числі щодо визначення умов та порядку перерахунку призначених пенсій працівникам прокуратури.
- Водночас Урядом відповідний нормативно-правовий акт у строк до 25 січня 2015 року, не прийнято і умови та порядок перерахунку призначених пенсій працівникам прокуратури не визначено.
- Посилання відповідача на неможливість прийняття відповідного нормативно-правового акта з огляду на те, що проекти актів Кабінету Міністрів України готуються міністерствами та іншими органами влади, вірно не взято судами першої та апеляційної інстанцій до уваги, оскільки це не спростовує факт невиконання вимог закону.

- ❖ про обов'язок Комісії Міністерства внутрішніх справ України з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій, учасниками війни прийняти рішення за результатами розгляду заяви особи про надання їй статусу учасника бойових дій

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- Наслідком розгляду заяви особи про надання їй статусу учасника бойових дій у разі звернення до Комісії Міністерства внутрішніх справ України з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій, учасниками війни є рішення про надання/відмову у наданні статусу учасника бойових дії

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- Факт неотримання особою, яка є ветераном органів внутрішніх справ, пенсії за Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб звільнених з військової служби та деяких інших осіб», не виключає можливості його санаторно-курортного лікування у санаторіях Міністерства внутрішніх справ України, оскільки Закон України «Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів Національної поліції і деяких інших осіб та їх соціальний захист» пов'язує реалізацію пільг щодо такого санаторно-курортного забезпечення виключно з наявністю в особи статусу ветерана і будь-яких додаткових вимог для такого забезпечення не містить

СПРАВИ

З ПРИВОДУ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО
ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- відповідно до постанови КМУ від 20.11.2003 №1783 «Про заходи щодо поліпшення пенсійного забезпечення громадян» показники середньомісячної заробітної плати робітників та службовців, зайнятих у галузях національної економіки, за 1958-1991 роки, що застосовуються під час призначення та перерахунку пенсій відповідно до статей 40 і 43 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» становлять: за 1988 рік – 0,0019979, за 1989 рік – 0,0021774
- відповідачем застосовано такі показники в розмірі: за 1988 рік – 0,00200, за 1989 рік – 0,00218, що підтверджується довідкою про заробітну плату для обчислення пенсії, виданою Личаківським ОУПФ на підставі звернення позивача від 02.01.2018, що підтверджується матеріалами справи
- вказані показники обраховані шляхом арифметичного округлення, за наслідками якого, ці показники не зменшені, а навпаки сприяють збільшенню пенсії.

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- Чинним законодавством передбачена можливість зарахування до страхового стажу періоду роботи на території Королівства Іспанія за умови відповідного документального підтвердження стажу компетентними органами.
- Положення Угоди між Україною і Королівством Іспанія про соціальне забезпечення громадян базуються на пропорційному принципі, за яким право на пенсію визначається виходячи із сумарного страхового стажу, набутого на території обох держав, і кожна держава призначає та виплачує пенсію за страховий стаж, набутий на своїй території. При призначенні пенсії в Україні страховий стаж, набутий на території Королівства Іспанія, може бути врахований лише для визначення права на пенсію. Відтак, частина пенсії за страховий стаж, набутий на території Королівства Іспанія, призначається іспанською стороною, а за страховий стаж набутий на території України - українською стороною. Пенсія призначається шляхом підсумовування іспанського та українського страхового стажу лише для набуття права на пенсію і жодним чином не впливає на її розмір

- ❖ про відсутність правових підстав для зарахування до страхового стажу періоду роботи за основним місцем та за сумісництвом одночасно

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- Положеннями Закону України «Про пенсійне забезпечення» від 05.11.1991 №1788-XII не передбачено зарахування до страхового стажу періоду роботи за основним місцем та за сумісництвом, одночасно

❖ про документи, що подаються для призначення пенсії

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

➤ Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 27.04.1993 № 301 «Про трудові книжки працівників» відповідальність за організацію ведення обліку, зберігання і видачу трудових книжок покладається на керівника підприємства, установи, організації, а тому власне недотримання правил ведення трудової книжки може мати негативні наслідки саме для особи, яка допустила такі порушення, а не для фізичної особи, а отже, й не може впливати на її особисті права.

Постанова Верховного Суду від 12 вересня 2022 року № 569/16691/16-а

Аналогічного висновку дійшов Верховний Суд у постанові від 09.08.2019 у справі № 654/890/17.

❖ про документи, на підставі яких встановлюється трудовий стаж

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- Законодавством України встановлено пріоритетність записів у трудовій книжці перед відомостями у первинних документах. Проте, за відсутності у трудовій книжці відомостей про характер виконуваної особою роботи, особливо, що стосується тих осіб, пенсія яким призначається на пільгових умовах, трудовий стаж встановлюється на підставі інших документів, виданих за місцем роботи, служби, навчання, а також архівними установами.
- Відомості в трудовій книжці не є єдиним джерелом інформації про характер трудових відносин.

СПРАВИ

З ПРИВОДУ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО
ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

- ❖ про право на перерахунок пенсії відповідно до ч. 1 ст. 59 Закону України «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали в наслідок Чорнобильської катастрофи»,

ПОЗИВАЧ

учасник ліквідації наслідків аварії
на ЧАЕС 2 категорії

ВІДПОВІДАЧ

Управління Пенсійного фонду України в
місті Вінниці

ПРЕДМЕТ СПОРУ

оскарження відмови в проведенні перерахунку пенсії відповідно до ч. 1 ст. 59 Закону України «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали в наслідок Чорнобильської катастрофи», як військовослужбовцю

Задовольняючи позов, **суд першої інстанції** вважає, що оскільки наявними в справі доказами підтверджено факт проходження позивачем військових зборів для участі у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, а в силу положень Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», до військовослужбовців, в тому числі, належать військовозобов'язані, призвані на військові збори.

Скасовуючи рішення суду першої інстанції та відмовляючи в задоволенні позову, **апеляційний суд** дійшов висновку, що позивач не є особою, на яку поширюється частина 3 статті 59 Закону України «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», оскільки той брав участь у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи не під час проходження дійсної строкової військової служби, а під час військових зборів.

- ❖ про право на перерахунок пенсії відповідно до ч. 1 ст. 59 Закону України «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали в наслідок Чорнобильської катастрофи»,

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- особа не має права на перерахунок пенсії на підставі ч. 1 ст. 59 Закону № 796-XII, у випадку, коли вона не була військовослужбовцем в розумінні закону «Про військовий обов'язок і військову службу», а призвана на спеціальні військові збори

Суд апеляційної інстанції, відмовляючи в задоволенні позову, послався на ч. 3 ст. 59 Закону № 796-XII, згідно якої особам, які брали участь у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, інших ядерних аварій та випробувань, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї під час проходження дійсної строкової служби і внаслідок цього стали особами з інвалідністю, пенсія по інвалідності обчислюється відповідно до цього Закону або за бажанням таких осіб - з п'ятикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня відповідного року.

Відтак станом на момент звернення до відповідача із заявою про перерахунок та до рішення Конституційного Суду України від 25 квітня 2019 року № 1-р (II)/2019 справа № 3-14/2019, останній за ч. 3 ст. 59 Закону № 796-XII можливий був за наявності трьох умов у сукупності (розширене тлумачення зазначеної статті без внесення змін до ч. 3 ст. 59 Закону № 796-XII не допускається): 1) особа має статус особи з інвалідністю; 2) особа отримала статус особи з інвалідністю виключно внаслідок участі у ліквідації відповідних наслідків та у військових навчаннях; 3) особа брала участь у ліквідації відповідних наслідків та військових навчаннях лише під час проходження дійсної строкової служби.

Проте колегія суддів звертає увагу апеляційного суду, що позивач не звертався із заявою про перерахунок пенсії на підставі ч. 3 ст. 59 Закону № 796-XII, а просив провести його на підставі ч. 1 ст. 59 Закону № 796-XII, про що наголошує у позовній заяві, відзиві на апеляційну скаргу та касаційній скарзі.

Постанова Верховного Суду від 10 листопада 2022 року № 0240/3675/18-а

- ❖ про грошову компенсацію за належні для отримання жилі приміщення для внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- для внутрішньо переміщених осіб з числа учасників бойових дій, якою є позивачка, передбачено окремий визначений законодавством порядок прийняття на квартирний облік. Зокрема, особливістю вказаного порядку є те, що такі особи беруться на квартирний облік у населеному пункті в межах території обслуговування органу соціального захисту населення, в якому вони перебувають на обліку як внутрішньо переміщена особа
- особа має право на отримання грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, за умови дотримання вимог Порядку виплати грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.04.2018 № 280.

❖ про розміри виплати у 2021 році разової грошової допомоги до 5 травня

ПОЗИВАЧ

інвалідом війни II групи, має пільги, встановлені законодавством України для ветеранів війни

ВІДПОВІДАЧ

Кабінет Міністрів України, Прем'єр-міністра України Шмигаль Д.А.

ПРЕДМЕТ
СПОРУ

оскарження постанови КМУ від 08.04.2021 № 325 «Деякі питання виплати разової грошової допомоги, передбаченої Законами України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» № 3551-XII і «Про жертви нацистських переслідувань» №1584-III, якою затверджено Порядок № 325 з додатком до цього Порядку в частині визначення розмірів виплати у 2021 році разової грошової допомоги до 5 травня, передбаченої Законами № 3551-XII і № 1584-III особам з інвалідністю внаслідок війни II групи - 3906, 00 грн

Верховним Судом враховано

Рішення Конституційного Суду України від 18.12.2018 № 12-р/2018 щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 9 розділу I Закону України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» від 28 грудня 2014 року № 76-VIII (справа про соціальний захист ветеранів війни та членів їхніх сімей)

Рішення Конституційного Суду України від 27.02.2020 № 3-р/2020 щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого положення пункту 26 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України

Рішення КАС ВС від 29 вересня 2020 року у справі № 440/2722/20 (Пз/9901/14/20)
Постанова ВП ВС від 13 січня 2021 року у справі № 440/2722/20

Постанова Верховного Суду від 19 жовтня 2022 року № 440/4157/21

❖ про розміри виплати у 2021 році разової грошової допомоги до 5 травня

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- виходячи із загального правила, визначеного статтею 91 Закону України від 13.07.2017 № 2136-VIII «Про Конституційний Суд України» з дати прийняття Конституційним Судом України рішення № 3-р/2020, тобто з 27.02.2020, розмір щорічної грошової допомоги до 5 травня інвалідам війни II групи визначається частиною п'ятою статті 13 Закону № 3551-XII у редакції Закону № 367-XIV, згідно з якою щорічно до 5 травня інвалідам війни виплачується разова грошова допомога у розмірах: інвалідам II групи - вісім мінімальних пенсій за віком
- водночас, Верховний Суд наголошує на тому, що КМУ в додатку до Порядку № 325 установив, що у 2021 році виплата разової грошової допомоги до 5 травня, передбаченої Законом № 3551-XII, інвалідам війни II групи здійснюється у розмірі 3906, 00 грн, тобто визначив інші, ніж у вказаному Законі, розміри щорічної допомоги до 5 травня, що свідчить про невідповідність такого нормативного акта КМУ положенням Закону № 3551-XII, який має вищу юридичну силу
- враховуючи те, що Законом 3551-XII не визначено інший розмір щорічної разової грошової допомоги до 5 травня, суд вважає неможливим до внесення відповідних змін законодавцем застосування іншої величини при обчисленні розміру цього виду допомоги
- враховуючи наведену позицію Конституційного Суду України, виходячи з меж заявлених позовних вимог та вимог касаційної скарги, колегія суддів погоджується із висновком судів першої та апеляційної інстанцій про задоволення позовних вимог шляхом визнання протиправною та нечинною постанови КМУ №325 від 08.04.2021 «Деякі питання виплати разової грошової допомоги, передбаченої Законами України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» і «Про жертви нацистських переслідувань» якою затверджено Порядок використання коштів державного бюджету, передбачених для виплати щорічної разової грошової допомоги ветеранам війни і жертвам нацистських переслідувань з додатком до Порядку № 325, яким визначені розміри виплати у 2021 році разової грошової допомоги до 5 травня, передбаченої Законами 3551-XII і №1584-III в частині визначення грошової допомоги інвалідам війни II групи в розмірі 3906, 00 грн.

Постанова Верховного Суду від 19 жовтня 2022 року № 440/4157/21

❖ про надання статусу учасника ліквідації ядерних аварій

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- Посвідчення учасника ліквідації ядерних аварій видається не тільки особам, які брали участь у ядерних випробуваннях, а й особам, які складали ядерні заряди і здійснювали на них регламентні роботи для проведення відповідних випробувань і військових навчань та особам, які переопромінились при охороні ядерних полігонів під час випробувань (якщо їх не віднесено до категорії 1).

Постанова Верховного Суду від 20 вересня 2022 року № 200/9594/20-а

Зазначений висновок, узгоджується з правовою позицією, висловленою Верховним Судом у постанові від 09 грудня 2019 року у справі № 826/12410/16.

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- Пунктом 4 Порядку віднесення громадян із числа тих, які брали участь у ліквідації інших ядерних аварій, у ядерних випробуваннях, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї, у складанні ядерних зарядів та проведенні на них регламентних робіт або постраждали за інших обставин від радіаційного опромінення не з власної вини, до відповідних категорій осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, затвердженого Кабінетом Міністрів України постановою від 02 грудня 1992 року № 674 встановлено вичерпний перелік умов, за наявності яких особі може бути видано посвідчення учасника ліквідації ядерних аварій, а саме, особа повинна мати довідку, що підтверджує участь у ліквідації ядерних аварій, у ядерних випробуваннях, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї, у складанні ядерних зарядів та проведенні на них регламентних робіт, виданої відповідною військовою частиною або архівною установою, до якої було передано первинні підтвердні документи на зберігання.

Постанова Верховного Суду від 20 вересня 2022 року № 200/9594/20-а

Зазначений висновок, узгоджується з правовою позицією, висловленою Верховним Судом у постанові від 09 грудня 2019 року у справі № 826/12410/16.

- ❖ наявність у дитини, народженої в результаті штучного запліднення, що відбулось після спливу 10 місяців після смерті батьків (одного з батьків), які є годувальниками, права на отримання пенсії у зв'язку з втратою годувальника

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- Право дитини, народженої в результаті штучного запліднення, що відбулось після спливу 10 місяців після смерті батьків (одного з батьків), які в розумінні статті 36 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» є годувальниками, на отримання пенсії у зв'язку з втратою годувальника, як складової частини права на соціальний захист, яке гарантується, в тому числі, міжнародними зобов'язаннями України, не може ставитись в залежність із часом її народження, оскільки таке народження може відбутись й після спливу 10 місяців після смерті годувальника

- ❖ про відсутність підстав для відмови у розгляді справи про страхові виплати у разі ненадання з об'єктивних причин оригіналу акту про нещасний випадок

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- Ненадання з об'єктивних причин оригіналу акту про нещасний випадок, за відсутності сумнівів щодо фактичного настання такого випадку, не може бути підставою для відмови у розгляді справи про страхові виплати та створювати перешкоди в реалізації гарантованого законом права на соціальний захист

Постанова Верховного Суду від 15 вересня 2022 року № 335/4625/17 (2-а/335/205/2017).

- ❖ про повернення до державного бюджету невикористаних сум субсидії, призначеної для відшкодування витрат на комунальні послуги

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- Невикористані суми субсидії надавачем послуг перераховуються на рахунок структурного підрозділу з питань соціального захисту населення, який повертає до державного бюджету зазначені кошти, при цьому, не повертаючи їх споживачу.
- Повернення невикористаної субсидії одержувачу можливо лише у випадках відшкодування витрат на оплату послуг з газу, - електропостачання для індивідуального опалення

- ❖ забезпечення права осіб з інвалідністю на нарахування і виплату компенсації на транспортне обслуговування у належному розмірі

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- Компенсація на транспортне обслуговування є гарантованою державою виплатою для створення умов для усунення обмежень життєдіяльності осіб з інвалідністю, відновлення і компенсації їх порушених або втрачених здатностей до побутової, професійної, суспільної діяльності, яка призначається на підставі висновку медико-соціальної експертної комісії про наявність у осіб з інвалідністю медичних показань для забезпечення їх автомобілем і заяви особи з інвалідністю, виплата якої здійснюється до одержання особою з інвалідністю, законним представником дитини з інвалідністю спеціального автотранспорту, після чого таким особам виплачується грошова компенсація на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомобіля.

- ❖ забезпечення права осіб з інвалідністю на нарахування і виплату компенсації на транспортне обслуговування у належному розмірі

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- Зменшення розміру компенсації на транспортне обслуговування через зміну механізму його обчислення вказує на порушення державою конвенційних зобов'язань взятих на себе у зв'язку із ратифікацією Конвенції про права осіб з інвалідністю та Європейській соціальній хартії (переглянута), оскільки не узгоджується із взятими Україною на себе зобов'язаннями сприяти індивідуальній мобільності осіб з інвалідністю вибраним ними способом, у вибраний ними час та за доступною ціною; а також сприяти їхній всебічній соціальній інтеграції та участі у житті суспільства, зокрема, шляхом вжиття заходів, включаючи технічну допомогу, що спрямовані на усунення перешкод для спілкування і пересування і що надають доступ до транспорту, житла, культурної діяльності і відпочинку

ІНШІ СПРАВИ

❖ академічна довідка є підставою для зарахування особи до іншого навчального закладу

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

➤ У випадку відрахування особи з вищого навчального закладу у зв'язку із її переведенням, такій особі видається академічна довідка, яка повинна містити інформацію про результати навчання за період навчання до відрахування, і така довідка є підставою для зарахування до іншого навчального закладу

- ❖ право посадової особи органів місцевого самоврядування на збереження рангу на рівні того, який вона мала відповідно до Закону України «Про державну службу»

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

- Оскільки частиною другою статті 39 Закону «Про державну службу» та пунктом 3 Порядку присвоєння рангів державних службовців, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2016 року № 306, передбачено право посадової особи органу місцевого самоврядування при призначенні її на посаду державного службовця на присвоєння їй такого рангу державного службовця, який вона мала відповідно до Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування», не зважаючи на те, що за цією посадою державного службовця може бути присвоєно нижчий ранг, дискримінаційним є присвоєння особі при її прийнятті на посаду в органі місцевого самоврядування нижчого рангу ніж вона мала відповідно до Закону України «Про державну службу»

Постанова Верховного Суду від 19 жовтня 2022 року № 420/14701/20

Аналогічного висновку дійшов Верховний Суд у постанові від 23.06.2022 у справі № 380/1721/20

❖ про умову для зарахування періоду роботи до стажу наукової роботи

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

➤ Законодавець пов'язує наукову діяльність з роботою наукового працівника у науковій установі (підрозділі). Державній атестації підлягають наукові установи (в розумінні Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність») усіх форм власності, а відтак для зарахування періоду роботи до стажу наукової роботи необхідна атестація наукової установи, тобто підтвердження наукового напрямку роботи установи

Постанова Верховного Суду від 19 жовтня 2022 року № 420/14701/20

- ❖ про підстави для призначення та виплати члену сім'ї медичного працівника, смерть якого настала внаслідок його інфікування гострою респіраторною хворобою COVID-19, страхової виплати

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

1) у разі захворювання на інфекційні хвороби медичних та інших працівників, що пов'язані з виконанням професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження збудниками інфекційних хвороб, Держава через територіальні відділення Фонду соціального страхування України забезпечує страхові виплати у разі встановлення медичному працівникові групи інвалідності та ступеня втрати працездатності протягом одного календарного року внаслідок захворювання на гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2, що настало під час виконання професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження та у разі смерті медичного працівника, що настала внаслідок його інфікування гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, під час виконання професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження, членам сім'ї, батькам, утриманцям померлого медичного працівника

Постанова Верховного Суду від 03 жовтня 2022 року № 520/12333/21

- ❖ про підстави для призначення та виплати члену сім'ї медичного працівника, смерть якого настала внаслідок його інфікування гострою респіраторною хворобою COVID-19, страхової виплати

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

2) обов'язок щодо організації розслідування нещасних випадків, професійних захворювань медичних працівників покладається на роботодавців і здійснюється відповідно до пунктів 30-53 Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2019 року №337, водночас процедура розслідування випадків смерті медичних працівників державних і комунальних закладів охорони здоров'я, що надають первинну, екстрену, а також в стаціонарних умовах вторинну (спеціалізовану) і третинну (високоспеціалізовану) медичну допомогу пацієнтам з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, внаслідок інфікування коронавірусом SARS-CoV-2, передбачена окремим розділом Порядку № 337, а саме пунктами 141-1 - 141-14;

- ❖ про підстави для призначення та виплати члену сім'ї медичного працівника, смерть якого настала внаслідок його інфікування гострою респіраторною хворобою COVID-19, страхової виплати

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

3) проведення розслідування нещасних випадків, професійних захворювань, яке здійснюється відповідно до пунктів 30-53 Порядку №337, може бути підставою для отримання виплат у розмірах відповідно до пункту 2 Порядку здійснення страхових виплат у разі захворювання або смерті медичних працівників у зв'язку з інфікуванням гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та визначення їх розмірів №498, а саме у разі встановлення медичному працівникові групи інвалідності та ступеня втрати працездатності протягом одного календарного року внаслідок захворювання на гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2, що настало під час виконання професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження;

- ❖ про підстави для призначення та виплати члену сім'ї медичного працівника, смерть якого настала внаслідок його інфікування гострою респіраторною хворобою COVID-19, страхової виплати

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК

4) результати розслідування нещасних випадків, професійних захворювань, яке здійснюється відповідно до пунктів 30-53 Порядку № 337, не можуть бути підставою для отримання виплат відповідно до пункту 3 Порядку №498, оскільки Порядком №337 (пункти 141-1 - 141-14) передбачено особливу процедуру розслідування випадків смерті медичних працівників державних і комунальних закладів охорони здоров'я, що надають первинну, екстрену, а також в стаціонарних умовах вторинну (спеціалізовану) і третинну (високоспеціалізовану) медичну допомогу пацієнтам з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, внаслідок інфікування коронавірусом SARS-CoV-2. Факт смерті медичного працівника з причин, пов'язаних з його інфікуванням COVID-19 під час виконання професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження, встановлюється комісією (спеціальною комісією) з розслідування (спеціального розслідування) та оформляється актом розслідування нещасного випадку за встановленою формою.

Верховний
Суд

Дякую за увагу!